

▲ Morčák velký. Foto Petr Lang.

První doložené hnízdění morčáka velkého v západních Čechách

Vít Tejrovský, AOPK ČR Správa CHKO Slavkovský les a krajské středisko Karlovy Vary

Morčák velký (*Mergus merganser*) je největším a nejhojnějším druhem morčáka, který se v Čechách vyskytuje. Je u nás pravidelným zimním hostem, kterého můžeme pozorovat v různých velikých počtech na nezamrzajících řekách a některých přehradách. Jedná se většinou o populace ze severoevropských oblastí, jež na zimu migrují do střední a jižní Evropy.

Avšak v posledních letech zůstává vždy několik párů v oblasti západních Čech na řece Ohři i v průběhu celého roku. Hnízdění se ale zatím nikdy nepodařilo spolehlivě prokázat.

Morčák velký je o něco větší a protáhlejší než kachna divoká, má dlouhý krk a úzký štíhlý zobák. Samec ve svatebním šatě má lesklou kovově zelenou hlavu s náznakem chocholky. Prsa a boky jsou bílé s růžovým nádechem, zobák je výrazně červený. Samice má hlavu, šíji a strany krku reza-

vohnědé. Mimo období rozmnožování se nijak neozývá, tokající samec vydává hluboké „kerr kerr“. Většina populace hnízdí v severních oblastech Evropy, v tajze, na čistých vnitrozemských vodách. V Česku ojediněle hnízdí, zejména v Poodří. Páry se vytvářejí až koncem zimy, přesto projevy toku můžeme často pozorovat i v zimních měsících. Hnízdění probíhá od dubna do května. Samice ročně klade obvykle 8 až 12 vajec, na kterých sedí po dobu 32–35 dní. Mláďata opouštějí hnízdo po 24–48 dnech života a plně se osamostatňují ve věku 60–70 dní. Ačkoliv se jedná o kachnu, jeho potravu tvoří hlavně drobnější ryby různých druhů a to nejčastěji do délky 10 cm. V menší míře i korýši a drobný vodní hmyz. Kořist loví pod vodou, potápěním, nejčastěji do hloubek 2–4 metrů. Jelikož tento druh nejčastěji hnízdí v dutinách stromů, nechala v roce 2008 Agentura ochrany

přírody a krajiny České republiky, z důvodu podpory hnízdních možností, vyrobit 10 velkých dřevěných budek a rozmístila je na Ohři v úseku mezi Velichovem a Kláštercem nad Ohří.

Kontrolou budek, ani vodního toku se v následujících letech nepodařilo hnízdění prokázat. A to i přesto, že se zde morčáci velcí celoročně vyskytovali a v roce 2008 byla u Boče pozorována samice, která odváděla pozornost (Hallfarth 2012). Až v roce 2012 v lokalitě na Ohři pod obcí Stráž nad Ohří byla objevena samice, která vodila 6 malých mláďat. Rodinka se v tomto úseku řeky mezi Stráží nad Ohří a Bočí zdržovala v období od poloviny května do druhé poloviny srpna. Zda k úspěšnému vyhnízdění došlo v některé z instalovaných budek se prokázat nepodařilo.

Řeka Ohře s navazujícími doprovodnými břehovými porosty představuje poměrně vhodnou lokalitu pro trvalý hnízdní výskyt morčáků velkých v západních Čechách. A tak zde snad můžeme očekávat další pozitivní nálezy.

Literatura:

- Hallfarth T. (2012): Prokázané hnízdění morčáka velkého (*Mergus merganser*) na Ohři u Karlových Varů, Sluka, 8–9:105–107.

▼ Vyvěšování budek na Ohři. Foto Petr Jiskra.

KRÁTKÉ ZPRÁVY

■ **O druhém květnovém víkendů přijeli** do Slavkovského lesa dobrovolníci, aby vysadili do tamějších hvozdů mladé jedličky a tím přispěli ke zlepšení přirozené skladby lesa. Pomoc skupiny byla též směřována na úklid odpadků na naučné stezce Kladská. Víkendová akce se uskutečnila po domluvě se Správou CHKO Slavkovský les a byla součástí projektu *Za rozmanitější a přístupnější krajinu*, s nímž mladí nadšenci sami přišli.

■ **14. června 2013 bylo slavnostně otevřeno** návštěvníké středisko Dům přírody Slavkovského lesa na Kladské. Součástí slavnostního otevření bylo i oficiální předání diplomu českého ramsarského výboru

o zařazení **Pramenných vývěřů a rašeliníšť Slavkovského lesa** mezi světově významné mokřady.

■ **Nový nález rosnatky okrouhlohlísté** (*Drosera rotundifolia*) ve vlhkých píscích v EVL Pískovna Erika posouvá rozšíření tohoto druhu v rámci našeho kraje mimo klasické rašeliníštní biotopy. Menší populace o desítkách rostlin se tak přidává k obdobné lokalitě se stovkami rostlin objevené před několika roky na svazích rekultivovaného lomu Medard. Na obou lokalitách rosnatky rostou na nedávno opuštěných antropogenních plochách, kde chybí půdní pokryv a rostliny tak osidlují v ranných sukcesních fázích pouze křemičitý substrát s nedostatkem živin.